

Gennem en årrække har vores medlemstal været stærkt faldende. Det seneste år er vi blot gået tilbage fra 845 til 821 medlemmer. Vi er glade for hvert eneste medlem, og netop kontingentindbetalingerne er rykragen i DN's økonomi. På landsplan er tilbagegangen stoppet og med årets beskedne tab på 24 medlemmer, kan vi håbe på at konsolideringen blandt medlemmer er nået ud til landkommunerne i Danmark. Vi får ingen nævneværdig kritik fra de frafaldende og ingen analyser er i stand til at påpege præcist, hvorfor det i mange år er gået tilbage. Efterhånden kender og bruger danskerne ordet biodiversitetskrise, så den øgede bevidsthed herom må give øget medlemsfremgang.

På årets Nakskov Fjorddage havde vi i september en lille stand på havnen i Langø og mange besøgende gav udtryk for, at de nu havde insekthoteller hjemme i haven men også praktiserede lidt mere rod med kvasbunker, uslåede hjørner af plænen og vilde blomster til insekterne. Ja, vi er begyndt at flytte os. Desværre fik projekter som "Vild med Vilje" og konkurrencen "Danmarks Vildeste Kommune" en lidt hård medfart, da mange hoppede med på kritikken med afsæt i pollenallergikeres opråb. Det var midt på sommeren, det der traditionelt kaldes agurketid. Vi kan håbe, at kommunen ser det som et flerårigt projekt. Det er interessant, at vi nu er nået så langt, at stort set alle kommuner har meldt sig til konkurrencen, så bliver vinderchancen mindre men en god start i en god sags tjeneste. Vi kan hjælpe vores kommune, ved at melde egne vilde initiativer ind.

Klima har for alvor været på mages læber det forgangne år. Det var netop på sidste årsmøde, at det fra forsamlingen blev foreslået at gøre noget ved naturgasledningen til Lolland-Falster. Her var det de to lokale sukkerfabrikker, som var pålagt af EU at finde et andet brændsel til den meget energikrævende produktion. Roeplanten laver sukkeret ude på markerne, men dannelsen af hvidt sukker sker på fabrikkerne. Løbet var kørt på det tidspunkt og i begyndelsen af 2021 kunne klimaminister Dan Jørgensen meddele af hensyn til arbejdspladser i udkantsdanmark, ville naturgasledningen blive udvidet til Lolland-Falster. Naturgas er også et fossilt brændsel, så CO₂-udledningen og dermed klimapåvirkningen bliver kun reduceret med ca. 30 %. Først den dag det samlede projekts to biogasanlæg bliver opført vil CO₂-udledningen gå i nul i perioder. Dette forudsætter dog, at der fremover gives et betragteligt støttebeløb til biogasproduktionen, hvilket ikke blev bevilget ved samme lejlighed.

Lige nu oplever vi voldsomt stigende energipriser. Energiforsyningen er ude af balance. A-kraftværker er lukket i udlandet. Nordmændene mangler vand til vandkraftværkerne. Kul og olie er besluttet udfaset. Så presset på vores natur og landskab er højaktuel med udbygning af vind, sol og biogas, som er Danmarks bidrag til bæredygtig VE-produktion. I dag hører vi så i de landsdækkende nyheder mangel på varmepumper, de skal også bruge el. De unges forbrug af mobiltelefoner og computere kender ingen grænser for vækst. Det gør den ældre generations appetit på elektriske hjælpemidler heller ikke. Nogle af os ser frem til julen med alt fra elbiler, robotplæneklippere, elkedler, dehydreringsmaskiner eller elcykler. Det kraftigt voksende forbrug er i sig selv i fremstillingsprocessen med til et voldsomt klimaaftryk, og fremover vil et stærkt stigende energiforbrug til disse "voksenlegetøjer" gøre kål på den overskydende VE-produktion som er faktisk på Lolland i øjeblikket. Endnu et par store aftagere af overskydende el ser vi i de kommende anlæg af stenlagre og Power2X.

DN Lolland har i det forgangne år været involveret i tre klagesager, som udspringer i solcelle- og vindmølleprojekter. Vi har altid været for VE-produktion, men har valgt at anlægge natur- og landskabshensyn for placering af vindmøller og solceller. Vi vandt således klagesagen om placering af solceller i å-beskyttelseszonen ved en af de store kanaler i Rødby Fjord. Samme sted er koncentrationen af solcelleanlæg så stor, at vi mente det gik ud over biodiversiteten generelt i området. Vi forsøgt at få hjemsendt lokalplanen til fornyet behandling, hvor vi kunne hjælpe med forslag til mange flere grønne korridorer. Det må være helt legitimt at fremme biodiversiteten i så store arealkrævende projekter med tidshorisonter på 30 år. I stedet valgte klagenævnet at tilgodese erhvervsinteresserne med store

monokulturer af solcelleanlæg, og at der kun skal beplantes med buske. - Så får vi da alle sammen noget smukt at se på. Den tredje klagesag over placering af dobbeltrækket vindmølleprojekt i Bogøinddæmningen på kanten af Natura2000-området Naskov Fjord afventer afgørelsen. En fjerde klagesag afventer også afgørelse, idet den nye bebyggelse på Granfelts Gård overtræder søbeskyttelseslinjen. Vi er ikke smagsdommere og kan ikke klage over, om nybyggeri er pænt.

En stor fredningssag, Skarholm, på 190 ha ud til Sydlollands kyst afventer kendelse fra Fredningsnævnet inden jul. Beslutningen om en artsfredning tog sin begyndelse i naturfagligt udvalg for næsten tre år siden. Et udvalg som er rådgivende for Hovedbestyrelsen, som efterfølgende besluttede, at der skulle rejses fredning. På det sidste offentlige fredningsmøde havde DN et særstandpunkt omkring et tredje fugleskjul placeret et centralt sted i fredningen med bedre observationsmuligheder for besøgende med alm. kikkert.

For nylig fik DN Lolland en henvendelse fra Fredsholm Gods, som ville samarbejde og have støtte til fondsansøgning til kommende projekter. Vi har derfor udtalt os i en kort skrivelse om foreslåede elementer i godsets naturplan. Samarbejdet skal ses i lyset af godsejerens erklærede mål om at give arealer til naturen og samtidig drive effektivt landbrug på hovedarealet.

Lavbundsarealer har været meget omtalt sammen med køers bøvser og gylleudslusning. Det er vigtige elementer i landbrugsaftalen fra sidste uge. Lavbundsarealer er mange ting og findes i mange afskygninger. Flere kommuner i Jylland af samme størrelse som Lolland har op til 10 gange så mange ha lavbundsjord. For år tilbage var arealerne defineret ved, at der var vand eller mose en gang i 1800-tallet. I dag går definitionen meget på arealer med mellem 6 og 12 % humus. Humusandelen er kernen i klimadebatten, for det er her fra klimabelastningen kommer. Klimagassernes frigivelse standses først effektivt, dersom arealerne oversvømmes. Køers bøvser er ment metan, som er 100 gange mere skadelig en CO₂. Ved ændring af drøvtyggers diæt og tilsætningsstoffer kan en ukendt reduktion finde sted. Ved gylleudslusning forstås, at gyllen fra stalden løbende overføres til overdækkede gylletanke, som mindsker udslippet af klimagasser.

Vi afholder bestyrelsesmøder en gang om måneden minus juli, hvor bestyrelsen tager på udflugt til en lokalitet i Lolland Kommune. På grund af Coronaen blev møderne holdt digitalt på Zoom fra januar til og med april 2021.

Til slut skal lyde en tak til bestyrelsen for samarbejdet i årets løb.

Formand Ole Westerholt Jørgensen